

DIEREXPERIMENTENCOMMISSIE TNO

JAARVERSLAG 2004

INLEIDING

De Dierexperimentencommissie (DEC) TNO toetst de onderzoeksplannen van TNO waarbij sprake is van het gebruik van proefdieren. De instituten die structureel van haar diensten gebruik maken zijn TNO Voeding (Zeist), TNO Prins Maurits Laboratorium (Rijswijk) en TNO Preventie en Gezondheid (Leiden). Voor andere TNO instituten is de dienstverlening incidenteel.

ALGEMEEN

De DEC telde in het verslagjaar 7 leden. De volgende deskundigheden waren bij de leden aanwezig: dierproeven (1), alternatieven voor dierproeven (2), proefdieren en hun bescherming (3), en ethische toetsing (4). Er kunnen meerdere van deze deskundigheden in één persoon verenigd zijn. Deze zijn telkens numeriek vermeld. De commissie was zowel aan het begin als het einde van de verslagperiode als volgt samengesteld: 3 externe leden, waaronder de voorzitter met de deskundigheden Dierproeven (1), Proefdieren en hun bescherming (2), Alternatieven voor dierproeven (3) en Ethische toetsing (4) en 4 leden van TNO met de deskundigheden Dierproeven (1), Proefdieren en hun bescherming (2) en Alternatieven voor dierproeven (3). De proefdierdeskundige participeerde als adviseur. In de loop van het verslagjaar zijn drie leden afgetreden en 3 nieuwe leden benoemd, de nieuwe leden hebben dezelfde deskundigheden als de afgetreden leden.

WERKZAAMHEDEN

De commissie vergaderde 12 keer plenair. De bijeenkomsten werden alle in Zeist gehouden. Daarnaast werd via een spoedprocedure advies uitgebracht na schriftelijk raadplegen van de leden. Dit betrof 11 onderzoeksplannen. In een informatieve bijeenkomst in Leiden heeft de DEC kennis genomen van het totaal van de werkzaamheden met de daaraan gekoppelde adviesaanvragen van TNO Preventie en Gezondheid.

DE TOETSING VAN ONDERZOEKSPANNEN

Een overzicht van de getoetste onderzoeksplannen, met het totale aantal onderzoeksplannen, de gevolgde procedure, alsmede de resultaten van de toetsing door de DEC en het toepassingsgebied van de onderzoeksplannen is als bijlage 1 bij dit jaarverslag opgenomen. Van ca 80% van de onderzoeksplannen die plenair zijn besproken heeft de DEC aanvullende vragen aan de onderzoekers gesteld. Van 60% daarvan heeft de DEC onder voorbehoud positief geadviseerd, de onderzoekers hebben voor de start van de studie de DEC geantwoord op de gestelde vragen en de DEC heeft daarvan met instemming kennis genomen. De overige onderzoeksplannen zijn na het ontvangen van de antwoorden in een DEC vergadering behandeld en hebben vervolgens een positief advies verkregen.

In een aantal gevallen heeft de DEC bovendien op haar verzoek kennis genomen van een evaluatie van het onderzoek zoals dat uitgevoerd was.

In het verslagjaar zijn enkele onderzoeken herhaald omdat het licht/donker regime enkele weken verstoord is geweest in een van de proefdierfaciliteiten. Herhalingen om deze reden ervaart de DEC TNO als problematisch, maar gezien de mogelijke invloeden op het onderzoek is dit onvermijdelijk. De DEC heeft dit met het management nadrukkelijk gecommuniceerd om herhaling van dergelijke storingen te voorkomen.

EXTERNE KONTAKTEN

De secretaris heeft de ledenvergadering van de NVDEC op 31 maart 2004 bijgewoond, de voorzitter heeft de NVDEC vergadering van 24 november 2004 bijgewoond.

Verder hebben de voorzitter en secretaris de presentatie van de DEC bundel "DEC's in discussie" en de nascholingsdag NVDEC 2004 op 9 juni 2004 bijgewoond.

De Proefdierdeskundige heeft op 1 oktober, 23 en 24 november 2004 in samenwerking met TNO PG (TNO Kwaliteit van Leven, locatie Leiden) een nascholingsdag georganiseerd over biotechnische basistechnieken met het oog op het stroomlijnen van technieken en oefening voor art. 9 en 12 functionarissen. Hieraan werd deelgenomen door 21 TNO medewerkers.

Een externe artikel 14 functionaris in opleiding heeft een tweetal vergaderingen van de DEC TNO bijgewoond

SIGNALERING

Voorzitter, secretaris en proefdierdeskundige hebben in het verslagjaar met de vergunninghouder overleg gevoerd, waarbij de gang van zaken werd geëvalueerd. Een speciaal aandachtspunt blijft hierbij de openheid over dierproeven en de werkzaamheden van de DEC. Naar aanleiding hiervan heeft de vergunninghouder een werkgroep over openheid binnen TNO (met externe deskundigheid op het gebied van ethiek) ingesteld en deze werkgroep heeft in het verslagjaar een beleidsplan uitgebracht, dit plan is uitsluitend voor intern TNO gebruik.

In het jaarverslag over 2002 is reeds melding gemaakt van de reactie van de DEC TNO aan het Ministerie van VWS omtrent de openbaarmaking van het DEC jaarverslag 2002 op verzoek van Proefdiervrij. Het antwoord van de DEC TNO luidde: de DEC TNO heeft een versie van het jaarverslag voor vrijgave aan Proefdiervrij gemaakt waaruit alle namen van de commissieleden zijn verwijderd en als voorwaarde daarbij is gesteld dat de vertrouwelijke bijlage te allen tijde vertrouwelijk blijft. Openbaarheid wordt door de DEC TNO verworpen vanwege het feit dat geheimhouding van informatie omtrent opdrachtgevers en inhoud van hun onderzoekprogramma's een uitgangspunt is.

Naar aanleiding van dit antwoord van de DEC TNO (en gelijkwaardige reacties van andere DEC's heeft het Ministerie van VWS in januari 2003 besloten over te gaan tot gedeeltelijke openbaarmaking van de jaarverslagen over 2001. De VWS-commissie bezwaarschriften Awb heeft haar bevindingen en conclusies in december 2003 in een rapport kenbaar gemaakt; de hoofdconclusie is dat de commissie adviseert het bezwaar van Proefdiervrij grotendeels toe te kennen.

In januari 2004 heeft de DEC TNO een brief ontvangen van het Ministerie dat zij voornemens is zowel het jaarverslag alsmede de vertrouwelijke bijlage openbaar te maken. Tegen dit voornemen heeft de vergunninghouder ernstig bezwaar gemaakt. Op 25 mei 2004 is een brief ontvangen waarin vermeld staat dat: over de gegevens van het verslag in algemene zin en anoniem gerapporteerd zal worden.

Ten slotte

TNO is, op uitnodiging van het bedrijfsleven, actief betrokken bij de oprichting van "Foundation on Alternatives. Een platform bedoeld om via discussies (en onderzoek) een aantal 'witte vlekken' binnen de ontwikkeling van non-animal toxiciteitstesten op te vullen.

TNO is eveneens vertegenwoordigd in andere (inter)nationale platforms zoals het Nederlands Centrum voor Alternatieven voor Dierproeven en het European Centre for the Validation of Alternative methods (ECVAM). TNO is lid van IVTIP (*In vitro* Testing Industrial Platform). Het forum, bestaande uit Europese bedrijven, richt zich op validatie en acceptatie van alternatieve test methoden voor de ontwikkeling en veiligheid van nieuwe producten. Daarnaast volgt zij de ontwikkelingen op het gebied van in vitro testen binnen de door de EU gefinancierde onderzoeksprojecten.

BIJLAGE 1
BIJ JAARVERSLAG 2004

OVERZICHT VAN GETOETSTE ONDERZOEKSPLANNEN

<i>Totaal aantal onderzoeksplannen (verslagperiode januari t/m december):</i>	213
<i>Gevolgde procedure:</i>	
- plenair in vergadering	130
- spoed/schriftelijke raadpleging van de leden	14
- herhaling van onderzoeksplan volgens goedgekeurd standaardonderzoeksplan	69
<i>Advies of het resultaat van de toetsing:</i>	
- unaniem positief advies	212*
- - waarvan advies onder vermelding van voorwaarden	17
- advies nog in behandeling	1
- de geldigheidsduur van het advies:	
-- als aangegeven door onderzoeker en nooit langer dan 2 jaar, meestal korter dan 1 jaar	
-- herhaling alleen zo aangemerkt indien aangemeld binnen twee jaar na verstrekking van het advies dat daaraan ten grondslag ligt en uitnodigt tot vereenvoudigde herhalingsaanvragen.	
* Van ca 80% van de onderzoeksplannen die plenair zijn besproken heeft de DEC eerst aanvullende vragen aan de onderzoekers gesteld, na (bevredigende) beantwoording daarvan is de DEC tot advisering overgegaan.	
<i>Doel/toepassingsgebied:</i>	
<i>Onderzoek m. b. t. de mens:</i>	
01 - ontwikkeling van sera vaccins/ biologische producten	14
03 - ontwikkeling van geneesmiddelen	70
05 - ontwikkeling van medische hulpmiddelen/toepassingen	7
07 - andere ijkingen	2
<i>Onderzoek m. b. t. het dier: nvt</i>	
<i>Onderzoek m. b. t.</i>	
15 - agrarische sector	3
16 - industrie	32
19 - voedingsmiddelen voor menselijke consumptie	7
20 - voedingsmiddelen voor dierlijke consumptie	8
21 - tabak/en rookwaren	1
22 - stoffen schadelijk voor milieu	3
23 - ander	3
<i>Opsporen van /uitvoeren van diagnostiek:</i>	
24 - ziekten bij mensen	2
<i>Onderwijs/Trainig</i>	
29 - onderwijs/training	1
<i>Wetenschappelijke vraag m. b. t.:</i>	
30 - kanker bij mensen	1
31 - hart- en vaatziekten bij mensen	31
32 - geestesziekten/zenuwziekten bij mensen	1
33 - andere ziekten bij mensen	15
37 - andere wetenschappelijke vraag	11

Vertrouwelijk

Bijlage 2

Samenstelling DEC TNO

De [redacted] ri 2003 was als volgt: [redacted] (extern voorzitter), [redacted]
[redacted] (TNO) tevens secretaris [redacted] (TNO), [redacted] (TNO), [redacted] (TNO),
[redacted] (extern), [redacted] (extern) en [redacted] (TNO).
De TNO proefdierdeskundige, [redacted] artificeerde als adviseur.